

Työnantajan maksamien muuttokustannusten verovapaus muodostaa uuden verotuen

Pääministeri Rinteen hallituksen ohjelman mukaisesti työnantajan maksamien muuttokustannusten verotusta ehdotetaan huojennettavaksi vuoden 2020 alusta alkaen. Tavoitteena on edistää työvoiman liikkuvuutta sekä maan sisällä että ulkomailta Suomeen. Työnantajan maksamien muuttokustannusten verotusta ehdotetaan kevennettäväksi säätämällä ne osittain verovapaaksi tuloksi työntekijälle. Tämän katsotaan muodostavan uuden verotuen.

Verotuella ei pystytä laskemaan euromääräistä arvoa mutta sen vaikutus verotuottoihin on arvioitu vähäiseksi. Muutosehdotus sisältyy valtion talousarvioesitykseen liittyvään hallituksen esitykseen vuoden 2020 tuloveroasteikkolaiksi sekä laeiksi tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 3 ja 12 §:n muuttamisesta. Esitys on tarkoitus antaa valtion talousarvioesityksen antamisen yhteydessä lokakuussa 2019.

Nykytila

Työnantajan maksamien työntekijän muutosta johtuvien kustannusten verotuskohtelusta ei ole erikseen säädetty tuloverolaissa, vaan niiden verotus määräytyy tuloverolain yleisten säännösten perusteella. Suomen ansiotuloverojärjestelmä perustuu laajaan tulokäsitteseen. Tuloverolain 29 §:n mukaan veronalaista tuloa ovat verovelvollisen rahana tai rahanarvoisena etuutena saamat tulot, ellei tuloa ole erikseen säädetty verovapaaksi.

Verotuksessa on lähtökohtana, että työnantaja ei voi korvata verovapaasti työntekijänsä elantomenoja. Jos työnantaja korvaa työntekijänsä elantomenoja, kysymys on työntekijän saamasta veronalaisesta palkasta. Muuttokustannuksia on pidetty vakiintuneesti verotuskäytännössä elantomenoina, joten niiden korvaamisesta työntekijälle syntyy pääsääntöisesti¹ veronalaista tuloa.

Etenkin muutettaessa ulkomailta Suomeen muutto- ja siihen liittyvät matkustamiskustannukset voivat muodostua huomattavan suuriksi. Myös Suomen sisällä tapahtuvissa muutoissa etäisyydet voivat olla pitkiä ja kustannukset muodostua suuriksi. Pääministeri Rinteen hallituksen ohjelma sisältää kirjauksen, jonka mukaan työvoiman liikkuvuutta edistetään sekä maan sisällä että ulkomailta Suomeen kohtuullistamalla työnantajan maksamien muuttokustannusten veronalaista osuutta.

Ehdotettu muutos

Hallitusohjelman kirjaukseen perustuen tuloverolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 69 c §, jossa säädettäisiin työnantajan maksamien muutto- ja siihen liittyvien matkustamiskustannusten verotuksesta.

Muuttokustannusten veronalaista osuutta huojennettaisiin säätämällä puolet työnantajan maksamista kustannuksista verovapaaksi. Palkaksi katsottavaa veronalaista ansiotuloa olisi siten 50 prosenttia työnantajan maksamista työntekijän ja hänen perheenjäsenensä muutto- ja matkustamiskustannuksista. Huojennuksen edellytyksenä olisi, että muutto tapahtuu työntekijän työpaikan sijainnin vuoksi ja huojennukseen oikeuttavina muuttokustannuksina pidettäisiin välittömästi muuttoon liittyviä kustannuksia. Työnantajan olisi lähtökohtaisesti maksettava kustannukset suoraan palvelun tarjoajalle. Jos työnantaja maksaisi työntekijälle rahaa muuttoa varten, suoritus olisi työntekijälle palkkaa. Jos työnantaja kuitenkin korvaisi työntekijälle työntekijän itse kokonaan tai osittain maksaman säännöksessä tarkoitetun kustannuksen, maksua voitaisiin pitää verovapaana siinä tilanteessa, että korvaaminen tapahtuisi laskua ja maksutositetta vastaan.

¹ Poikkeuksena tästä, jos palkansaaja työsuhteen aikana muuttaa työnantajan määräyksestä työpaikan siirtymisen vuoksi tai muutoin työpaikkansa säilyttääkseen, työnantajan suorittamista muuttokustannuksista ei ole katsottu muodostuvan veronalaista etua (KHO 1976 T 1854, KHO 1985 II 566).

Huojennuksen vaikutus verotuottoihin

Koska muuttokustannusten korvaukset on tällä hetkellä katsottu veronalaiseksi ansiotuloksi, korvauksista on kertynyt myös verotuloja. Veronalaisen osuuden huojentamisella on siten verotuloja alentava vaikutus. Veronalaiseksi palkaksi katsottuja työnantajan maksamia muuttokustannuksia ei ole ilmoitettu Verohallinnolle eriteltyinä, joten käytettävissä ei ole tietoa työnantajien maksamien muuttokustannusten määristä.

Huojennukselle ei siis pystytä laskemaan euromääräistä tuottovaikutusarviota mutta sen verotuloja alentavan vaikutuksen voidaan kuitenkin arvioida olevan vähäinen.

Ehdotus

Todetaan, että työnantajan maksamien muuttokustannusten osittainen verovapaus muodostaa uuden verotuen, ja lisätään se verotukilistaukseen.

Työnantajan maksamien muuttokustannusten osittainen verovapaus olisi verotuki, jonka tavoitteena on edistää työvoiman liikkuvuutta niin kotimaan sisällä kuin ulkomailta Suomeen muutettaessa. Huojennus olisi poikkeus normiverojärjestelmästä ja näin ollen muodostaisi verotuen. Muuttokustannuksia on verotuskäytännössä vakiintuneesti pidetty elantomenoina, joiden korvaamisesta tuloverolain yleisten säännösten perusteella syntyy veronalaista ansiotuloa.

Verotuen määrää ei pystytä laskemaan.